

FYLKESMANNEN I HEDMARK
Miljøvern avdelingen

Inspeksjon ved GIVAS / Kongsvinger renseanlegg

**Utkast.
Endelig rapport.**

Selskapets adresse:	Oterv. 9 2211 Kongsvinger	Tlf. nr.	989 016 245/ F
Inspeksjonsdato:	28.04.2008	Org. nr.	989 352 385 B
Forrige kontroll:		Tillatelse nr.:	2006.051
Til stede fra selskapet:	Ola Haukerud, daglig leder Svein Bakken, formann renseanl. Jim Sætaberget, form. ledn. anl.	Utslippstillatelse av:	*
Fra SFT	Poul Byskov Håkon E. Larsen	Endring av:	*
Fylkesmannens inspektør:	Steinar Østlie	Rapport nr:	*
		Arkivkode:	461.2
		Saksnr., brev:	*
		Bransjenr. (NACE):	
		Risikoklasse:	*

Hensikt:

Forhåndsvarslet inspeksjon med spesiell vekt på rensekrav til anlegget, registrering av overløpsdrift, drift av renseanlegg, utslippskontroll og internkontroll (risikovurdering og avviksbehandling).

Inspeksjonen var et ledd i en landsdekkende kontrollaksjon. Målene for aksjonen var:

- Kartlegging av status for gjennomføring av nye krav
- Bidra til gjennomføring av nye krav innen fastsatt frist
- Medvirke til bedre datakvalitet i avløpsrapporteringen

Hovedkonklusjon :

Under inspeksjonen ble det påvist følgende avvik:

- Det er ikke etablert automatisk registrering av overløpsdrift ved 2 regnvannsoverløp.
- Det er ikke etablert rutiner for beregning av forurensningsmengder ved utslipp fra overløp
- Tilrettelegging og rutiner for gjennomføring av utslippskontrollen er mangelfull
- Det kunne ikke redegjøres for risikovurderinger for avløpsanleggene
- Rutiner for behandling av avvik er mangelfull på utslippstillatelse og forskrifter

Utarbeidet dato:

Godkjent dato:

Sign.:

Sign.:

Inspektør: Steinar Østlie

Jørn G. Berg, miljøverndirektør

1. Innledning

Inspeksjoner gjennomføres i hovedsak for å verifisere at gjeldende krav med hensyn til ivaretagelse av ytre miljø overholdes. Inspeksjonen fokuserer på overholdelse av krav og rapporten beskriver eventuelle avvik og anmerkninger som ble avdekket under kontrollen. Rapporten gir således ingen fullstendig tilstandsvurdering av bedriftens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner på et avvik og en anmerkning er som følger:

- AVVIK defineres som overtredelse av vilkår gitt i utslippstillatelsen eller gjeldende lover og forskrifter, eller på bedriftens egne prosedyrer og instruksjoner som har relevans for å ivareta det ytre miljø.
- ANMERKNING er et forhold som ikke omfattes av definisjonen for avvik, men som fylkesmannen mener det er riktig å påpeke for å ivareta og forbedre det ytre miljø.

2. Dokumentunderlag

Dokumentunderlag for kontrollen var:

*

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (Forurensningsloven).
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften).
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften).
- Utslippstillatelse av 13.12.2006.

3. Omfang

Følgende områder ble dekket under inspeksjonen:

- Status for internkontroll (risikokartlegging, avviksbehandling, ledelsens gjennomgang)
- Beregning av utslippet (tettbebyggelsens) størrelse
- Rutiner for vurdering av *vesentlige endringer* av renseanlegget
- Renseanleggets kapasitet
- Dokumentasjon av overløpenes lokalitet og utforming
- Registrering og beregning av overløpsdrift på nettet
- Kompetansekrav til driftsoperatører
- Styrende driftsparametere ved renseanlegg – dokumentasjon og bruk
- Overvåkings- og alarmutstyr
- Vaktordninger
- Rutiner for kontroll og vedlikehold av styringskomponenter
- Rutiner for planlegging og gjennomføring av utslippskontrollen
- Rutiner for oppfølging og vurdering av resultater fra utslippskontrollen

****Gebyr

4. Avvik

Følgende avvik ble avdekket under inspeksjonen:

Avvik 1:

Det er ikke etablert automatisk registrering av overløpsdrift ved 2 regnvannsoverløp.

Avvik fra:

Utslippstillatelse av 13.12.2006, jf. forurensningsforskriften § 14-5, kfr. tidligere utslippstillatelse for Kongsvinger kommune av 1.2.1993.

Kommentarer:

Krav om automatisk registrering av overløpsdrift på ledningsnett ble nedfelt i utslippstillatelse for Kongsvinger kommune fra 1993 med frist for etablering innen 1.1.1995. Dette ble oppfylt for nødoverløp i pumpestasjoner, men ikke ved 2 driftsoverløp tilknyttet fellesledningsnett. Med brev av 6.11.1996 ble fristen forlenget til 1.1.1999. Med brev av 14.12.1999 ble fristen ytterligere forlenget til 1.1.2004. Det ble knyttet tvangsmulkt på kr 10.000 til vedtaket. Denne fristen har ikke blitt fulgt opp.

Utslippstillatelse av 13.12.2006 opprettholder krav om at overløpsmengder på nettet skal måles eller beregnes på grunnlag av registrert driftstid. Forurensningsforskriften § 14-5 setter frist til 31.12.2008 for det skal registreres eller beregnes driftstid for utslipp fra overløp på nettet. Denne fristen vil ikke kunne overholdes. Kommunens/GIVAS' plan for å oppfylle kravet er å sanere fellesledningene. Det er ikke startet arbeider med sikte på å sanere de aktuelle områdene innen utgangen av året.

Driftsoverløpene oppstod i forbindelse med at det ble installert kummer ved tilkobling av gamle fellesledninger til spillvannsledninger på nysanerte hovedledninger nedstrøms områdene med fellessystemer. Overløpene er ikke tilrettelagt med partikkelavskilling eller strømtilførsel. Disse består kun av kummer med adkomst via gateplan.

Avvik 2:

Det er ikke etablert rutiner for beregning av forurensningsmengder ved utslipp fra overløp

Avvik fra:

Utslippstillatelse av 13.12.2006

Kommentarer:

Ved utslipp fra overløp på nettet blir det anslått avlastede volummengder (antall m³). Det blir ikke beregnet forurensningsmengder av fosfor eller organisk stoff, som et grunnlag for et forurensningsregnskap for avløpssektoren. Også etter gammel utslippstillatelse var det krav om at forurensningsmengde skulle beregnes.

Fylkesmannen har tidligere anbefalt at det bør legges til grunn for slike beregninger at en viss andel av tilført mengde avlastes så lenge overløpet er i drift. Dersom kommunen/selskapet ikke har foretatt egne anslag over avlastet forurensningsmengde, har vi anbefalt at denne andelen

settes til 50 % i den tida det registreres overløpsdrift. Selv om dette trolig gir høyere verdier enn reell overløpsmengde, gir beregningsmåten likevel et brukbart kvalitativt anslag for overløpsdriften.

Selskapet opplyser at det er komplisert å beregne overløpsmengde som avlastes umiddelbart foran renseanlegget.

Videre er det ikke bekreftet om overløpsmengde avlastet inne på renseanlegget inngår i grunnlaget for beregning av total renseeffekt for renseanlegget.

Avvik 3: Tilrettelegging og rutiner for gjennomføring av utslippskontrollen er mangelfull

Avvik fra:
Utslippstillatelse av 13.12.2006. Forurensningsforskriften § 14-11.

Kommentarer:

Avløpsprøver som tas ut til analyse til utslippskontrollen skal være representative for hhv. tilførsler og utslipp. Spesielt innløpsprøver kan være teknisk krevende mhp. å oppnå tilfredsstillende representativitet. Innløpsprøver kan inneholde ulike mengder partikler i forskjellige størrelser, som kan danne sjikt av varierende konsentrasjoner i høydeprofilen, dersom prøvetakingspunktet har dårlig omrøring. Innløpsprøver kan også være påvirket av konsentrerte returstrømmer fra avvanningsprosesser i anlegget.

Det ble registrert enkelte forhold som ikke er optimale med tanke på å oppnå tilfredsstillende betingelser for uttak av prøver ved innløp:

- Flaskene som delprøvene samles på står i romtemperatur. Det samarbeides med Driftsassistansen om innkjøp av kjøleskap.
- Løftehøyde for uttak av innløpsprøver er svært høy, ca. 3,5-4 meter. Dette medfører at større partikler ikke suges med opp. Analysene vil som følge av det vise et for lavt innhold av enkelte partikulære analyseparametere.
- Frekvens for automatisk uttak av delprøver er mangelfullt beskrevet og/eller kvalitetssikret. Prøveuttakene var ved inspeksjonen innstilt på ei delprøve per time. Dette er ikke tilstrekkelig hyppig til å fange opp påslippene av septik foran renseanlegget.
- Det er ikke definert eller beskrevet avviksnivåer for enkeltanalyser ved utslippskontrollen for analyseparametere hvor det er satt krav til årsmiddelverdier. Årsmiddelverdiene brukes som indikasjoner på overskridelser, men dette blir ikke formelt avviksbehandlet.
- Det kunne ikke gjøres rede for beskrevne rutiner for løpende kontroll med oppfølging av utslippskontrollen.

Avvik 4: Det kunne ikke redegjøres for risikovurderinger for avløpsanleggene

Avvik fra:
Internkontrollforskriften § 5, 2. ledd, nr. 6

Kommentarer:

Ved inspeksjonen kunne ikke selskapet legge fram status eller dokumentasjon for utført kartlegging og vurdering av risikoforhold som berører avløpsanleggene.

**Avvik 5:
Rutiner for behandling av avvik er mangelfull**

Avvik fra:
Internkontrollforskriften § 5, 2. ledd, nr. 7

Kommentarer:

Alle relevante forhold som normalt vil oppfattes som avvikssituasjoner blir ikke alltid behandlet som dette:

- Manglende driftsbesøk (avvik fra besøksplan) blir normalt ikke registrert og behandlet som avvik. Imidlertid framgår det av avviksjournalen at det er registrert flere avvik datert 17.12.07, som omfatter manglende besøk eller ikke-utførte oppdrag på anlegg. Årsakene til dette er begrunnet med ressursknapphet.
- Mangelfullt planmessig vedlikehold blir normalt ikke registrert som avvik.
- Overskridelser av grenseverdier ved analyser til utslippskontrollen blir ikke avviksbehandlet (kfr. avvik 3 kulepunkt 4).
- Avvikende registreringer ved målinger av driftskontrollparametere blir ikke registrert som avvik. Selskapet bør beskrive gjennom internkontrollen hvordan slike avvik skal håndteres.
- Forhold som skal registreres og behandles som avvik er svært generelt beskrevet i internkontrollen og gir få føringer for hvilke situasjoner som skal formelt registreres.

5. Anmerkninger

Følgende forhold ble avdekket under inspeksjonen:

**Anmerkning 1:
Ved beregning av utslippets størrelse er det ikke tatt hensyn til framtidig vekst.**

Kommentarer:

Beregning av utslippets størrelse har betydning for hvem som er myndighet for utslippet og hvilke krav til rensing, prøvetaking og analyser som skal gjelde for anlegget. Utslippets størrelse er fastsatt ut fra største målte uketilførsel over 3 år. Det er ikke tatt hensyn til evt. forventet framtidig vekst. Ifølge kommentarene til forurensningsforskriften § 11-3 m) skal utslippets størrelse fastsettes med et tidsperspektiv på 10-20 år.

**Anmerkning 2:
Septik tilføres rensprosessen konsentrert og støtvis.**

Kommentarer:

Septik tilsettes innløpsledningen umiddelbart foran renseanlegget. En septikbil tømmes i løpet av ca. 20 minutter. Dette er et svært konsentrert påslipp som utgjør en betydelig støtbelastning på anlegget. Det er ikke verifisert at dette forstyrrer renseprosessen i vesentlig grad. Slik prøvetakingsfrekvensen har vært innstilt, har delprøver ikke vært tatt ut tilstrekkelig hyppig til å sikre at septikpåslipp registreres på en representativ måte i innløpsprøvene (kfr. avvik 3, kulepunkt 3).

Anmerkning 3:

Styrende driftsparametere er mangelfullt dokumentert

Kommentarer:

Bruk av styrende driftsparametere er mangelfullt beskrevet i aktivitetsstyrende håndbok (pH, orto-P, siktedyp). Målinger utføres i begrenset grad, i hovedsak måles pH og siktedyp. Utførte målinger dokumenteres i liten grad, pH registreres automatisk i driftskontrollprogrammet.

Rutine for kontroll og kalibrering av måleutstyr for styrende driftsparametere etterleves ikke. Kalibrering av pH-elektroder utføres for sjelden (ca. 2 ganger per år). Kontroll av hovedvannmengdemåler utføres for sjelden (sist i 2003).

Anmerkning 4:

Selskapet har hatt for dårlig back-up sikkerhet på viktige dokumenter.

Kommentarer:

Viktig dokumentasjon for selskapet, herunder vedlikeholdsprogrammet, gikk tapt under innbrudd i selskapets lokaler. PC/lagringsenhet og back-up-CD var lagret sammen og begge enhetene forsvant under innbruddet.

Anmerkning 5:

Det kunne ikke verifiseres hvorvidt lysarmaturer i deler av renseanlegget inneholder PCB

Kommentarer:

Gamle lysarmaturer er skiftet i deler av renseanlegget, bl.a i servicedelen. I bassenghallen sitter fortsatt gamle armaturer. Det ble ikke avklart ved inspeksjonen hvorvidt disse var undersøkt mhp innhold av PCB.

6. Andre forhold

*